

T.C.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 5895
Tarih : 15.11.2012

Grup inşasına
başlandı.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Seyit Rıza, Said-i Nursi (Kurdi), ve Şeyh Sait ile arkadaşlarının mezar yerlerinin tespiti ve ailelerine iade edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Yıldırım

HDP Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Filiz Kerestecioğlu

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Mezarlıklar insanlık tarihinin toplumlar açısından en kesintisiz hatırlama ve anma mekânlarıdır. Mezarlıkların bu nitelikleri onları tarih boyunca gerek dini değerler gerekse de dünyevi normlar açısından önemli bir yere konulmasını sağlamaktadır. Toplumlar, kişiler, aileler mezarlar aracılığıyla ölmüşlerinin hatırasını yâd etmekte, mirasına sahip çıkmakta ve dualar okuyarak rahmet dilemektedir. Semavi dinler, ölü gömme ritüelinin Kabil'in Habil'i öldürdüğünde yer eşleyen kargadan ilham alarak onu toprağa gömmesiyle başladığını kabul eder. Bu bir yasa ve gelenek halinde günümüze dek sürer. Latince de humanitas (insan) kelimesi humando (gömmek) kökünden gelir; insan ölüsünü gömebilen varlık demektir. İnsanın, tabiatın diğer varlıklarından en temel farklarından biri de ölümlerini gömebilmesidir.

İslam inancına göre, ölen bir Müslüman'ın cenazesinin yıkanması, namazının kılınması ve bekletilmeden defnedilmesi Müslümanlar üzerinde terettüp eden (gerekli) farz-ı kifâye

netliğinde dini bir görevdir. Cenazenin kabre konulmasında uyulacak usul ve adap, kabir ve kabristanla ilgili şekil kurallar ve kabir ziyareti konuları da fıkıhta önemli bir yer tutmaktadır. Kabir, ölüm ile mahşerdeki diriliş arasında insanların yaşayacağı berzah (iki âlem arası) hayatını ifade eder. Öte yandan ‘mezar’ kelimesi de Arapça ’da ‘ziyaret’ kökünden gelir ve ‘ziyaret mekânı’ anlamında kullanılır. Ölenin ziyaret edilmesi, ölüm ile yaşam arasında daimi, kopmaz ve simgesel bir bağ olduğunu gösterir. Özellikle Ortadoğu toplumları için bu çok daha belirgindir. Fakat ölen kişiyi mezarsız bırakmak, bin yılların birikimi olan bu kültürel ve dinsel törenlerin hiçbir biçimde yapılamaması anlamına geliyor. Kürtçesi şîn olan yas, ölüye karşı duyulan en anlamlı borç, mezarın yokluğu sadece dini gereklilikleri yerine getirememeyi değil hayatın normale dönmesi için elzem olan ‘yas’ı da askıda bırakmaktadır.

Bu toplumsal gerçekliğe karşın mezarların saklanması, cenazelerin toplu gömülmesi ve gizlice defnedilen bazı insanların defin yerinin gizlenmesi otoriter rejimlerde bir gelenektir. Mezarsızlık politikaları, dünya tarihinde demokratik olmayan birçok iktidar tarafından devreye konulmaktadır. Toplumun ileri gelenlerine yönelik uygulanan mezarsızlık politikaları ile cezalandırılmaya çalışılan toplum, demokratik yaşam talebinde mezarsızlık politikalarına karşı muhalefet etmeyi esas haline getirmektedir. Bugün Türkiye’de halklarımızın karşı karşıya bulunduğu durum, tam da böylesi bir sürece işaret etmektedir.

20. yüzyıldan günümüze Türkiye’de vuku bulan birçok hadise Türkiye’de uygulanan mezarsız bırakma politikalarına örnek olarak verilebilir. Seyit Rıza, Şeyh Sait, Said-i Nursi (Kurdi) ve arkadaşları mezarları gizlenen ve toplumda bilinilirliği yüksek tarihi şahsiyetlerden bazılarıdır.

Bu bağlamda bundan tam 80 yıl önce bugün Seyit Rıza yaşı küçültülerek, oğlu Resik Hüseyin de yaşı büyütülerek idam edildi. Sonrasında ise naaşları yakınları ve toplumdan saklanarak defnedildi, aradan 80 yıl geçmesine rağmen mezar yerleri ailelerine, halklarımıza ve kamuoyuna açıklanmamıştır. 1937-38 Dersim Tertelesinin devamı şeklinde sürdürülen bu politika günümüze kadar devam etmektedir.

Bu bağlamda mezarsızlık politikalarına karşı, söz konusu idam edilen merhumların mezar yerlerinin tespiti ve sevenlerine iade edilmesine dair büyük bir toplumsal talep söz konusudur. Bu talebin varlığı bile mezarsızlık politikalarının iflas ettiğini ve sürdürmenin imkânsızlığı ile anlamsızlığını ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda Seyit Rıza, Said-i Kurdi ve Şeyh Sait ile arkadaşlarının mezar yerlerinin tespiti ve iade edilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.